

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden
ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttami-
sesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettuun lakiin ehdotetaan tehäväksi eräitä selventäviä ja lunastusmenettelyä nopeuttavia muutoksia. Esityksen mukaan lunastettava alue voitaisiin merkitä kiinteistörekisteriin ja saada siihen omistusoikeus, vaikka lunastustoimikunnan päätökseen on haettu muutosta korvausten tai kustannusten osalta. Lisäksi ehdotetaan selvennettäviksi eräitä kor-

vauksen suorittamista koskevia säännöksiä. Samalla ehdotetaan, että muutoksenhakuoikeutta maaomikeuden päätöksestä korkeimpaan oikeuteen koskevat säännökset saatettaisiin yhdenmukaisiksi oikeudenkäymiskaaren sekä yleisistä teistä ja yksityisistä teistä annettujen lakien vastaavien säännösten kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt sen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettu laki (603/77), lunastuslaki, on ollut voimassa yli neljä vuotta. Sen voimassa ollessa on vuosina 1978—1980 annettu yhteensä 387 lunastustoimituksen toimitusmääräystä. Vuoden 1980 loppuun mennessä 215 toimitusta oli päätetty ja niissä oli määrätty maksettaviksi korvauksia yhteensä 35 miljoonaa markkaa. Päätetyistä toimituksista 160 oli rekisteröity tai muuten saatettu loppuun. Maaomikeuden käsiteltävänä oli 30 toimitusta. Lunastuksista 205 on ollut rakennuslain (370/58) mukaisia rakennusmaan tai yleisten alueiden taikka tontinosan lunastuksia ja 161 rautatie- tai voimansiirtoalueiden lunastuksia.

2. Muutoksen syyt

Lunastuslain on käytännössä todettu yleensä olevan tyydyttävä ja nopeuttaneen lunastusten toimeenpanoa. Laissa on kuitenkin eräitä lunastusten täytäntöönpanoa tarpeettomasti vii-

lyttäviä tai hankaloittavia säännöksiä, jotka olisi tarpeen muuttaa. Erityisesti lunastustoimitusten rekisteröintiä ja tähän liittyvää omistusoikeuden saamista lunastettavaan alueeseen tulisi helpottaa ja nopeuttaa. Tämä koskee erityisesti rakennustarkoituksiin hankittavien alueiden lunastuksia, joissa tonttien edelleen luovutus ja rakentamista varten tarvittavien vakuuksien järjestäminen hallintaoikeuden nojalla ennen omistusoikeuden saamista vaatii erityisjärjestelyjä. Lisäksi lakia tulisi eräiltä osin selventää.

Lain voimaan tulon jälkeen muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevat yleiset periaatteet ovat muuttuneet. Nämä ehdotetaan nyt ulotettaviksi koskemaan myös lunastuslain nojalla toimeenpantavia lunastuksia.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotetulla lailla ei ole organisatorisia eikä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

5, 8, 11 ja 87 §. Kun tietyn suunnitelman vahvistaminen, luvan myöntäminen tai muu päätös samalla tuottaa oikeuden yrityksen toteuttamista varten tarpeellisen lunastuksen toimeenpanoon, lunastuslupan antaa lunastuslain 5 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asemesta lääninhallitus. Saatuaan tiedon lääninhallituksen päätöksestä maanmittauskonttori antaa 11 §:n nojalla määräyksen lunastuksen toimeenpanoon. Koska hakijalla tällaisessa tapauksessa jo on lunastusoikeus ilman lunastuslupaa, ehdotetaan lunastuslupavaihe lunastuksen toimeenpanoa tarpeettomasti viivyttävänä jätettäväksi pois. Näissä tapauksissa maanmittauskonttori antaisi toimitusmääräyksen hakemuksesta. Tämän vuoksi ehdotetaan 5 §:n 2 momenttia muutettavaksi ja 11 §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti. Lain 8 ja 87 §:ään järjestely aiheuttaa ehdotetut tekniset muutokset.

21, 51 ja 89 §. Lunastuksen kohteen vahvistamista koskevaa 21 §:n 2 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siltä osin kuin säännöksessä on kysymys lunastettavalla alueella olevien rakennusten ja laitteiden sekä puuston ja muun kasvillisuuden sekä muun omaisuuden käsittelystä lunastuksessa.

Kun lunastuksen kohteena on asemakaava-alueella tonttijaon mukainen tontti tai tontinosa tai yleinen alue, on tontinmittaus ja yleisen alueen mittaus tarkoituksenmukaista suorittaa lunastustoimituksessa, jollei näitä toimituksia ole aikaisemmin tehty. Tämän vuoksi 21 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta tarpeellisen tontinmittauksen ja yleisen alueen mittauksen suorittamisesta. Samalla ehdotetaan piirirajankäynnin käsite tässä yhteydessä harhaan johtavana korvattavaksi sanalla rajankäynti.

Lunastustoimituksen yhteydessä suoritettua tontinmittauksen ja yleisen alueen mittauksen voi tarkoituksenmukaisimmin tarkastaa lunastustoimituksen tarkastuksen yhteydessä lunastustoimituksen tarkastava viranomainen poiketen siitä, mitä kaavoitusalueiden jakolaissa (101/60) on näiden toimitusten tarkastamisesta säädetty (51 § 2 mom.) Myöskään ei ole

tarpeen varata mahdollisuutta hakea erikseen muutosta lunastustoimituksessa suoritettuun tontinmittaukseen ja yleisen alueen mittaukseen. Muutosta myös näihin toimenpiteisiin voidaan hakea noudattaen, mitä muutoksenhausta lunastustoimituksessa tehtyyn päätökseen yleensä on säädetty (89 § 1 ja 3 mom.).

26 §. Pykälää ehdotetaan selvennettäväksi ottamalla siihen viittaus yksityisistä teistä annettuun lakiin (358/62). Samalla ehdotetaan poistettavaksi maininta yhteisen alueen liittämistä tilaan, koska viittaus on tullut tarpeettomaksi tilojen yhteisten teiden alueiden tulua lakkauteiksi lailla tilojen yhteisten teiden ja valtaojien sekä niihin verrattavien alueiden lakkaamisesta yhteisinä alueina. (983/76).

49 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että lopullinen korvaus tulisi määrätä tallettavaksi aina niissä tapauksissa, joissa lunastus koskee koko kiinteistöä riippumatta siitä, onko kiinteistöön vahvistettu kiinnityksiä vai ei. Muusta lunastettavasta omaisuudesta määrättävän korvauksen tallettamisvelvollisuus määräytyisi ehdotuksen mukaan kaikissa tapauksissa pykälän 2 momentin nojalla ja riippuisi siitä, onko omaisuuteen vahvistettu kiinnityksiä vai ei. Vain kiinteistöä voivat rasittaa sellaiset lakisääteiset panttioikeudet ja muut velvoitteet, joiden johdosta koko kiinteöstä määrätty lunastuskorvaus on tarpeen tallettaa, vaikka siihen ei ole vahvistettu kiinnityksiä.

52 §. Koska lunastuskorvaus on 1 momentin säännöksen perusteella aina maksettava kolmen kuukauden kuluessa lunastuspäätöksen julistamisesta, ehdotetaan siinä oleva maininta lainvoimaa vailla olevan päätöksen perusteella maksetusta korvauksesta säännökseen soveluttomana poistettavaksi.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että oikeus maksaa korvaus tallettamalla koskee vain sitä osaa korvauksesta, joka ylittää hakijan hyväksymän ja suoraan korvaussensaajalle maksettavan määrän.

Samalla pykälää ehdotetaan selvennettäväksi siten, että tallettaminen on toimitettava kiinteistön sijaintipaikan ulosotonhaltijalle.

53 §. Kiinteän omaisuuden pakkolustuksesta yleiseen tarpeeseen annettun, lunastuslailla kumotun lain mukaan pakkolunastus julistettiin loppuunsaatuksi lunastajan maksettua tai talletettua riidattomat korvaukset. Lunastaja sai tällöin myös omistusoikeuden alueeseen, vaikka korvauksia koskeva päätös olisi saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi. Lunastuslain mukaan lunastus päättyy ja lunastaja saa alueen omistusoikeuden vasta, kun lunastuspäätös on kaikilta osiltaan saanut lainvoiman, korvaukset on maksettu ja lunastuksesta on tehty tarpeelliset merkinnät maarekisteriin tai tonttikirjaan.

Lunastuksen täytäntöönpanon jouduttamiseksi niiden tapausten varalta, joissa omistusoikeuden saaminen lunastettavaan kiinteistöön tai alueeseen tai muiden lunastuksen päättymiseen liittyvien oikeusvaikutusten syntyminen on tärkeää lunastuksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta, ehdotetaan, että lunastuksesta voidaan tehdä tarpeelliset rekisterimerkinnät, vaikka lunastuspäätökseen haetaan muutosta. Edellytyksenä on kuitenkin, että valitus koskee vain korvauksia tai kustannuksia taikka muutoin sellaista seikkaa, joka ei vaikuta lunastuksen kohteen vahvistamiseen taikka maarekisteriin tai tonttikirjaan tehtäviin merkintöihin. Lisäksi vaaditaan, että lunastustoimikunnan määräämä korvaus on asianmukaisesti suoritettu sekä että toimitus on muutoinkin rekisteriviranomaisen tarkastuksessa hyväksytty. Jakolain 326 §:n (321/72) mukaan maaomistuksen on tarkastettava lunastustoimitus niissä tapauksissa, joissa toimitukseen on haettu muutosta. Tämän vuoksi rekisteröintiä koskevasta pyynnöstä on tarpeen ilmoittaa maaomistajalle, joka voi kieltää rekisteröinnin siksi kunnes maaomistuksen on tarkastuksessa hyväksynyt toimituksen. Ehdotettu järjestely ei vaaranna luovuttajan oikeusturvaa, kun otetaan erityisesti huomioon, että kysymys lunastusoikeudesta on lainvoimaisesti ratkaistu jo lunastusluvan käsitteilyn yhteydessä ja lunastuksen kohde on lunastustoimituksessa vahvistettu luovuttajaa tyydyttävällä tavalla. Lisäksi rekisteröintiä edeltävässä tarkastuksessa on todettu, että lunastustoimikunnan määräämät korvaukset on asianmukaisesti suoritettu.

Laajoja toimituksia silmällä pitäen ehdotetaan, että rekisteröinnin estävän valituksen osaksi vain joitakin kiinteistöjä voidaan rekisterimerkinnät muiden kiinteistöjen osalta tehdä lunastuspäätöksen lainvoimaisuutta odottamatta. Näin meneteltäessä muutoksenhaku joi-

denkin kiinteistöjen osalta ei viivytä muiden kiinteistöjen rekisteröintiä, jos toimitus niiden osalta on tarkastuksessa hyväksytty ja määrätty korvaukset on maksettu.

Käytännöllisistä syistä olisi tarpeen mahdollistaa lunastuksen vireillä ollessa vapaaehtoisin luovutuksin hankittujen, lunastustoimenpiteiden kohteena olleiden kiinteistöjen rekisteröinti lunastusyksikköinä erityisesti silloin, kun kysymys on alueista, joilla sijaitsevat muut kiinteistöt ovat lunastamalla hankittuja. Koska lunastettavat kiinteistöt vapautuvat välittömästi lain nojalla kiinnityksistä ja muista vastaavista oikeuksista, rekisteröinnin edellytykseksi tulisi asettaa, että kiinteistöt ovat vapaita kiinnityksistä ja muista panttioikeuksista.

59 §. Kun lunastukseen ei 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tarvita lunastuslupaa, ei ole tarkoituksenmukaista näissä tapauksissa säilyttää erityistä lupajärjestelmää myöskään ennakkohaltuunoton osalta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kysymys oikeudesta ennakkohaltuunottoon ratkaistaan lunastustoimituksessa. Kysymys otetaan käsiteltäväksi hakijan vaatimuksesta ja ratkaistaan eri päätöksellä kesken toimituksen. Päätökseen ei voi 89 §:n 2 momentin nojalla erikseen hakea muutosta.

63 §. Ennakkohaltuunottoa ei voi 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa enää kytkeä lunastusluvan antamiseen. Muutoinkin kytkentä on tarpeetonta, sillä käytännössä lunastuslupaa ja ennakkohaltuunottolupaa koskevat asiat käsitellään yhtä aikaa eikä lunastusluvan tarvitse ennakkohaltuunottolupaa annettaessa olla lainvoimainen. Tämän vuoksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininta lunastusluvan antamisesta.

77 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä tapauksissa, joissa lunastuslupaa ei tarvita, maanmittauskonttorin on toimitusmääräyksen antamisen yhteydessä ilmoitettava lunastuksen kohteesta tuomarille kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten.

81 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan hakija on velvollinen maksamaan talletetun korvauksen tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset ulosotonhaltijalle.

91 §. Muutoksenhakua korkeimpaan oikeuteen koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä muutettiin vuoden 1980 alusta voimaan tullella lailla (104/79). Tällöin valittaminen korkeimpaan oikeuteen säädettiin edelleen luvanvaraiseksi ja muutoksenhaun alainen päätös

lainvoimaisen tuomion tavoin täytäntöönpanokelpoiseksi, jollei korkein oikeus toisin määrää. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:ssä mainittu perusteina myönnettävä valituslupa säädettiin samalla muutoksenhauan edellytykseksi myös maa-oikeuden päätöksestä korkeimpaan oikeuteen yleisistä teistä ja yksityisistä teistä annettujen lakien tarkoittamissa asioissa (lait 110 ja 111/79).

Koska lunastuslain mukaiset lunastusasiat ovat nyt kysymyksessä olevilta osin tiedoksiin verrattavia, ehdotetaan muutoksenhaku-oikeutta maa-oikeuden päätöksestä korkeimpaan oikeuteen koskevat säännökset myös lunastuslaissa järjestettäväksi yleisen valituslupajärjestelmän pohjalta. Tällöin maa-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta, jos korkein oikeus myöntää valituslupan sillä perusteella, että lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman oikeuden ratkaistavaksi taikka siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen sellaisen oikeudenkäynti- tai muun virheen takia, jonka perusteella ratkaisu olisi purettava tai poistettava, tahi valituslupan myöntämiseen on muu painava syy.

Samalla ehdotetaan maa-oikeuden päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus lunastusasioissa järjestettäväksi yleisten periaatteiden mukaisesti. Tämä merkitsisi velvollisuutta maksaa maa-oikeuden tuomitsemat korvaukset sekä mahdollisuutta rekisteröidä lunastus päätty-

neeksi muutoksenhaun estämättä, jollei korkein oikeus toisin määrää.

97 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi täsmennys siitä miten maanmittauskonttorin on meneteltävä toimitusmääräyksen antamisen edellytyksenä olevan lunastus- tai korvausvelvollisuuden toteutukseksi. Pääsääntöisesti lunastaja on myös tontinosan lunastuksessa velvollinen maksamaan lunastuskorvaukset yleisen periaatteen mukaan kolmen kuukauden kuluessa lunastuspäätöksen julistamisesta. Korvauksen maksettuaan hän saa myös lunastettavan alueen hallinto-oikeuden. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että niissä tapauksissa, joissa valitus lunastuspäätöksestä koskee tontinosan lunastus-oikeutta eikä ainoastaan lunastuskorvauksen määrää, hakijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta maksaa korvauksia eikä oikeutta ottaa aluetta haltuunsa ennen kuin lunastusoikeutta koskeva päätös on saanut lainvoiman.

2. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu saattaa vahvistettavaksi heti sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt ja tulemaan voimaan sen vahvistamista seuraavan kuukauden alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/77) 5 §:n 2 momentti, 8 ja 20 §, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 26 §, 49 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 63 §, 77 §:n 1 momentti, 87 ja 91 §, 95 §:n 1 momentti ja 97 §:n 2 ja 3 momentti sekä

lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti, 51 §:ään uusi 2 momentti, 53 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, 59 §:ään uusi 3 momentti, 81 §:ään uusi 2 momentti ja 89 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Kun tietyn suunnitelman vahvistaminen, lunastuslupaa ei tarvita.

8 §

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen, ennen lunastuslupan antamista verrattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää

lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, lääninhallitukselle ja seutukaavaliitolle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys, myös asianomaiselle ympäristönsuojelusta huolehtivalle erityisviranomaiselle on varattava vastaava tilaisuus.

11 §

Määräyksen 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun lunastuksen, tontinosan lunastuksen sekä sellaisen muun lunastuksen toimeenpanoon, johon hakijalla on oikeus ilman lunastuslupaa, maanmittauskonttori antaa hakemuksesta.

20 §

Sellaiset lunastukset, jotka perustuvat samaan lunastuslupaan, käsitellään samassa toimituksessa. Maanmittauskonttori voi kuitenkin toimitusmääräystä antaessaan tai toimituksen aikana erottaa samaan lunastuslupaan perustuvat lunastukset käsiteltäviksi eri toimituksissa, jos se lunastuksen jouduttamiseksi tai muusta syystä on tarpeellista.

21 §

Jos lunastuksen kohde on joltakin osin jätetty lunastustoimituksessa määrättäväksi, eivätkä asianomaiset siitä sovi tai jos toimituksessa muutoin syntyy erimielisyyttä lunastettavan alueen rajojen määrittämisestä, lunastettavalla alueella olevien rakennusten ja laitteiden tai puuston ja muun kasvillisuuden käsittelystä taikka muutoin siitä, mitä on lunastettava, lunastustoimikunnan on ratkaistava asia.

Toimituksessa on suoritettava tarpeellinen rajankäynti ja tontinmittaus sekä yleisen alueen mittaus. Kun lunastetaan omistusoikeus osaan kiinteistöä, sille ei ole määrättävä osalukua eikä manttaaliala.

26 §

Jos lunastuksen vuoksi menetetään oikeus yksityisen tien pitämiseen ja tie on sen vuoksi johdettava toisen kiinteistön tai alueen kautta taikka lunastuksesta muutoin aiheutuu kulkuyhteyksien katkeaminen, on tästä aiheutuvat kysymykset järjestettävä lunastustoimituksessa noudattaen soveltuvin kohdin, mitä yksityisistä teistä annetussa laissa (358/62) on säädetty.

49 §

Kun kiinteistö lunastetaan kokonaan, siitä suoritettava kertakaikkinen kohteenkorvaus on määrättävä talletettavaksi.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on sovellettava 46 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun korvauserään, kun hankitaan oikeus osaan kiinteistöä tai lunastetaan muuta omaisuutta, joka kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan panttioikeutta koskevien säännösten mukaan vastaa saamisesta tai määrätyn raha- tai tavaratulon kantamisoikeudesta, eikä omistaja osoita oikeudenhaltijain suostuneen siihen, että korvaus saadaan maksaa hänelle taikka lunastustoimikunta harkitsee jäljelle jäävän omaisuuden selvästi vastaavan sitä rasittavista oikeuksista.

51 §

Lunastustoimituksessa suoritettun tontinmittauksen tai yleisen alueen mittauksen tarkastaa lunastustoimituksen tarkastava viranomainen lunastustoimituksen tarkastamisen yhteydessä.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, kiinteistön sijaintipaikan ulosotonhaltijalle.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan ulosotonhaltijalle. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31, *maksutalletuslaki*) on säädetty. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

53 §

Kun omistusoikeuden saaminen lunastettavaan kiinteistöön tai alueeseen tai muiden lunastuksen päättymiseen liittyvien oikeusvaikutusten syntyminen on tärkeää lunastuksen tarkoituksen toteuttamiseksi ja valitus lunastus-

päätöksestä koskee vain korvauksia tai kustannuksia tai muutoin sellaista seikkaa, joka ei vaikuta lunastuksen kohteen vahvistamiseen taikka maarekisteriin tai tonttikirjaan muutoin tehtäviin merkintöihin, voidaan tarpeelliset rekisterimerkinnät toimituksesta tehdä lunastuksen hakijan pyynnöstä, vaikkei lunastuspäätös kaikilta osiltaan ole saanut lainvoimaa, edellyttäen, että lunastustoimikunnan määräämä lunastuskorvaus on asianmukaisesti suoritettu. Jos rekisteröinnin estävä valitus koskee vain joitakin toimitukseen kuuluvia kiinteistöjä, voidaan rekisterimerkinnät muiden kiinteistöjen osalta tehdä lunastuspäätöksen lainvoimaisuutta odottamatta. Rekisteriviranomaisen on ilmoitettava rekisteröintiä koskevasta pyynnöstä maaomikeudelle, joka voi kieltää rekisteröinnin siksi kunnes maaomikeus on tarkastuksessa hyväksynyt toimituksen.

Sellainen lunastuksen vireillä ollessa 40 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla hankittu kiinteistö tai alue, jota ei rasita mikään kiinnitys tai panttioikeus, saadaan omistajan hakeuksesta merkitä rekisteriin noudattaen, mitä lunastamalla hankitun kiinteistön rekisteriin merkitsemisestä on säädetty.

59 §

Lunastuksissa, joissa lunastuslupaa ei tarvita, kysymyksen oikeudesta ennakkohaltuunottoon ratkaisee hakijan vaatimuksesta lunastustoimikunta lunastustoimituksessa annettavalla eri päätöksellä.

63 §

Hakija saa oikeuden ottaa omaisuuden haltuunsa, kun haltuunotokatselmus on julistettu päättyneeksi ja asianomaiselle tuleva ennakkokorvaus on suoritettu. Jos haltuunotosta aiheutuu 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, on vastaavasti noudatettava, mitä sanotussa lainkohdassa on säädetty.

77 §

Kun lunastuslupa tai, milloin sitä ei tarvita, toimitusmääräys on annettu, lunastuksen kohteesta on ilmoitettava asianomaiselle tuomarille, jonka on tehtävä tarpeellinen merkintä kiinnitysrekisteriin.

81 §

Hakijan on maksettava kustannukset, jotka

aiheutuvat talletettua korvausta koskevasta 68 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tiedoksiannosta.

87 §

Valtioneuvoston tai lääninhallituksen taikka 5 §:n 1 momentissa tarkoitettun muun hallintoviranomaisen ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

89 §

Lunastustoimituksessa suoritettuun rajankäyntiin, tontinmittaukseen tai yleisen alueen mittaukseen ei saa hakea erikseen muutosta.

91 §

Maaomikeuden päätökseen voidaan hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan. Maaomikeuden päätös pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty. Päätöksen perusteella lunastuksesta tehdään tarpeelliset merkinnät maarekisteriin tai tonttikirjaan. Korkein oikeus voi kuitenkin ennen asian lopullista ratkaisemista määrätä, ettei päätöstä toistaiseksi ole pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

Valitusosoituksen antamisesta, muutoksenhakumenettelystä ja valitusasian käsittelystä on voimassa, mitä jakolaissa on säädetty. Kuitenkaan ei tyytymättömyyttä tarvitse erikseen ilmoittaa. Valitusajan päätyttyä maanmittauskonttorin on päätökseen tyytynneiden asianosaisten selityksiä ja toimitusinsinöörin lausuntoa hankkimatta lähetettävä valitusasiakirjat ja tarvittaessa myös maaomikeuden asiakirjavihko korkeimmalle oikeudelle.

Jos korkein oikeus on myöntänyt valitusluvan, asianosaisia on korkeimman oikeuden määräyksestä kuultava siinä järjestyksessä kuin jakolaissa on säädetty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti voimassa muutoksen hakemisesta maaomikeustuomarin päätökseen asiassa, jonka tämä on yksin ratkaissut. Muutosta ei kuitenkaan saa hakea maaomikeustuomarin päätökseen toimitusmiehen esteellisyydestä. Muutoksenhakumenettelystä on vastaavasti voimassa, mitä maaomikeustuomarin päätöksestä tehdystä valituksesta jakolaissa on säädetty.

95 §

Maksamatta olevalle lunastuskorvaukselle on määrättävä suoritettavaksi kuuden prosentin korko siitä päivästä, jolloin hakija on saanut oikeuden lunastettavan alueen haltuunottoon.

97 §

Jos 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa lunastus- tai korvausvelvollisuuden olemassaolosta on erimielisyyttä, määräystä toimenpiteen suorittamiseen on haettava lääninoikeudelta. Muussa tapauksessa määräyksen antaa maanmittauskonttori. Ennen määräyksen antamista maanmittauskonttorin on kuultava lunastus- tai korvausvelvollista, jollei hakemukseen ole liitetty selvitystä siitä, että tämä myöntää lunastus- tai korvausvelvollisuuden olemassaolon.

Kun kysymys on tontinosan lunastuksesta, lunastustoimikunta päättää, kenellä on oikeus lunastaa. Asianosaisella, joka ei ole hakenut lunastuksen toimeenpanoa, on oikeus esittää lunastusvaatimuksensa 19 §:ssä säädetyllä tavalla. Tontinosan lunastuksessa ei ole sovellet-

tava 31 §:ää. Jos valitus lunastuspäätöksestä koskee tontinosan lunastusoikeutta, hakija ei ole velvollinen maksamaan lunastuskorvausta ennen kuin lunastusoikeutta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä hakija ole oikeutettu ottamaan lunastettua tontinosaa haltuunsa ennen kuin lunastus on päättynyt.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 19 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä olevissa lunastustoimituksissa, joissa loppukokousta ei ole pidetty ennen lain voimaantuloa. Lain 53 §:n 2 momenttia sovelletaan lisäksi sellaisiin lunastustoimituksiin, joissa loppukokous on pidetty ennen lain voimaantuloa, mutta joista aiheutuvia rekisterimerkintöjä ei vielä ole tehty. Lain 53 §:n 3 momenttia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa lunastuslain nojalla toimeenpantujen lunastusten yhteydessä hankittujen kiinteistöjen ja alueiden rekisteröintiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun maa-oikeuden tai maa-oikeustuomarin päätökseen haetaan muutosta noudattaen aikaisemmin voimassa ollutta lakia.

Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/77) 5 §:n 2 momentti, 8 ja 20 §, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 26 §, 49 §:n 1 ja 2 momentti, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 63 §, 77 §:n 1 momentti, 87 ja 91 §, 95 §:n 1 momentti ja 97 §:n 2 ja 3 momentti sekä

lisätään 11 §:ään uusi 2 momentti, 51 §:ään uusi 2 momentti, 53 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, 59 §:ään uusi 3 momentti, 81 §:ään uusi 2 momentti ja 89 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §.

Kun tietyn suunnitelman vahvistaminen, luvan myöntäminen tai muu päätös samalla tuottaa oikeuden yrityksen toteuttamista varten tarpeellisen lunastuksen toimeenpanoon, lunastusluvan antaa hakemuksesta lääninhallitus.

8 §.

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen *tai lunastus perustuu 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun oikeuden tuottavaan päätökseen*, ennen lunastusluvan antamista varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, lääninhallitukselle ja seutukaavaliitolle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus, *jollei kysymys ole 5 §:n 2 momentissa tarkoitettusta lunastuksesta*. Jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys, myös asianomaiselle ympäristönsuojelusta huolehtivalle erityisviranomaiselle on varattava vastaava tilaisuus.

Ehdotus

5 §

Kun tietyn suunnitelman vahvistaminen, luvan myöntäminen tai muu päätös samalla tuottaa oikeuden yrityksen toteuttamista varten tarpeellisen lunastuksen toimeenpanoon, *lunastuslupaa ei tarvita*.

8 §

Lunastettavan kiinteän omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle on, jollei hakija näytä heidän kirjallisesti suostuneen lunastukseen, ennen lunastusluvan antamista varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta. Määräaikaa ei saa asettaa 30 päivää lyhyemmäksi eikä 60 päivää pitemmäksi hakemuksen tiedoksiannosta lukien.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, lääninhallitukselle ja seutukaavaliitolle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys, myös asianomaiselle ympäristönsuojelusta huolehtivalle erityisviranomaiselle on varattava vastaava tilaisuus.

11 §

Määräyksen 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun lunastuksen, tontinosan lunastuksen sekä sellaisen muun lunastuksen toimeenpanoon, johon hakijalla on oikeus ilman lunastuslupaa, maanmittauskonttori antaa hakemuksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §.

Sellaiset lunastukset, jotka perustuvat samaan lunastuslupaan, on määrättävä käsiteltäväksi samassa toimituksessa. Mikäli kuitenkin toimituksen aikana lunastuksen jouduttamiseksi tai muuta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, maanmittauskonttori voi toimitusinsinöörin esityksestä erottaa osia siitä eri toimituksiksi.

20 §

Sellaiset lunastukset, jotka perustuvat samaan lunastuslupaan, *käsitellään samassa toimituksessa. Maanmittauskonttori voi kuitenkin toimitusmääräystä antaessaan tai toimituksen aikana erottaa samaan lunastuslupaan perustuvat lunastukset käsiteltäviksi eri toimituksissa, jos se lunastuksen jouduttamiseksi tai muusta syystä on tarpeellista.*

21 §

Jos lunastuksen kohde on joltakin osin jätetty lunastustoimituksessa määrättäväksi, eivätkä asianosaiset siitä sovi tai jos toimituksessa muutoin syntyy erimielisyyttä siitä, mitä on lunastettava, lunastustoimikunnan on ratkaistava asia.

Toimituksen yhteydessä on suoritettava tarpeellinen piirirajankäynti. Kun lunastetaan omistusoikeus osaan kiinteistöä, sille ei ole määrättävä osalukua eikä manttaalia.

Jos lunastuksen kohde on joltakin osin jätetty lunastustoimituksessa määrättäväksi, eivätkä asianosaiset siitä sovi tai jos toimituksessa muutoin syntyy erimielisyyttä *lunastettavan alueen rajojen määrittämisestä, lunastettavalla alueella olevien rakennusten ja laitteiden tai puuston ja muun kasvillisuuden käsittelystä tai* muutoin siitä, mitä on lunastettava, lunastustoimikunnan on ratkaistava asia.

Toimituksessa on suoritettava tarpeellinen rajankäynti ja tontinmittaus sekä yleisen alueen mittaus. Kun lunastetaan omistusoikeus osaan kiinteistöä, sille ei ole määrättävä osalukua eikä manttaalia.

26 §.

Jos lunastuksen vuoksi menetetään oikeus yksityisen tien pitämiseen ja tie on sen vuoksi johdettava toisen kiinteistön tai alueen kautta, on tästä aiheutuva kysymykset, *myös yhteisen alueen liittäminen tilaan, järjestettävä* lunastustoimituksessa.

26 §

Jos lunastuksen vuoksi menetetään oikeus yksityisen tien pitämiseen ja tie on sen vuoksi johdettava toisen kiinteistön tai alueen kautta *taikka lunastuksesta muutoin aiheutuu kulkuyhteyksien katkeaminen, on tästä aiheutuvat kysymykset järjestettävä* lunastustoimituksessa *noudattaen soveltuvin kohdin, mitä yksityisistä teistä annetussa laissa (358/62) on säädetty.*

49 §.

Kun kiinteistö, *tai sellainen muu omaisuus, johon on saatavan vakuudeksi vahvistettu kiinnitys,* lunastetaan kokonaan, siitä suoritettava kertakaikkinen kohteenkorvaus on määrättävä tallettavaksi.

49 §

Kun kiinteistö lunastetaan kokonaan, siitä suoritettava kertakaikkinen kohteenkorvaus on määrättävä tallettavaksi.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on sovellettava 46 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun korvauserään, kun hankitaan oikeus osaan kiinteistöä tai muuta omaisuutta, joka kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan panttioikeutta koskevien säännösten mukaan vastaa saamisesta tai määrätyn raha- tai tavaratulon kantamisoikeudesta, eikä omistaja osoita oikeudenhaltijain suostuneen siihen, että

Mitä 1 momentissa on säädetty, on sovellettava 46 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun korvauserään, kun hankitaan oikeus osaan kiinteistöä tai *lunastetaan* muuta omaisuutta, joka kiinnityksen johdosta tai maksamattoman kauppahinnan panttioikeutta koskevien säännösten mukaan vastaa saamisesta tai määrätyn raha- tai tavaratulon kantamisoikeudesta, eikä omistaja osoita oikeudenhaltijain suostuneen sii-

Voimassa oleva laki

korvaus saadaan maksaa hänelle taikka lunastustoimikunta harkitse jäljelle jäävän omaisuuden selvästi vastaavan sitä rasittavista oikeuksista.

Ehdotus

hen, että korvaus saadaan maksaa hänelle taikka lunastustoimikunta harkitse jäljelle jäävän omaisuuden selvästi vastaavan sitä rasittavista oikeuksista.

51 §

Lunastustoimituksessa suoritettun tontinmittauksen tai yleisen alueen mittauksen tarkastaa lunastustoimituksen tarkastava viranomaisen lunastustoimituksen tarkastamisen yhteydessä.

52 §.

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkoa on suoritettu *tai korvausta on maksettu lainvoimaa vailla olevan päätöksen perusteella*, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, ulosotonhaltijalle.

Jos lunastuspäätökseen on haettu muutosta, riidanalainen korvaus on talletettava ulosotonhaltijalle. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31, *maksutalletuslaki*) on säädetty. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos enakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, *kiinteistön sijaintipaikan* ulosotonhaltijalle.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan ulosotonhaltijalle. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31, *maksutalletuslaki*) on säädetty. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

53 §

Kun omistusoikeuden saaminen lunastettavaan kiinteistöön tai alueeseen tai muiden lunastuksen päättymiseen liittyvien oikeusvaikutusten syntyminen on tärkeää lunastuksen toteuttamiseksi ja valitus lunastuspäätöksestä koskee vain korvauksia tai kustannuksia tai muutoin sellaista seikkaa, joka ei vaikuta lunastuksen kohteen vahvistamiseen taikka maarekisteriin tai tonttikirjaan muutoin tehtäviin merkintöihin, voidaan tarpeelliset rekisterimerkinnot toimituksesta tehdä lunastuksen hakijan pyynnöstä, vaikkei lunastuspäätös kaikilta osiltaan ole saanut lainvoimaa, edellyttäen, että lunastustoimikunnan määräämä lunastuskorvaus on asianmukaisesti suoritettu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos rekisteröinnin estävä valitus koskee vain joitakin toimitukseen kuuluvia kiinteistöjä, voidaan rekisterimerkinnät muiden kiinteistöjen osalta tehdä lunastuspäätöksen lainvoimaisuutta odottamatta. Rekisteriviranomaisen on ilmoitettava rekisteröintiä koskevasta pyynnöstä maaoikeudelle, joka voi kieltää rekisteröinnin siksi kunnes maaoikeus on tarkastuksessa hyväksynyt toimituksen.

Sellainen lunastuksen vireillä ollessa 40 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla bankittu kiinteistö tai alue, jota ei rasita mikään kiinnitys tai panttioikeus, saadaan omistajan hakeuksesta merkitä rekisteriin noudattaen, mitä lunastamalla bankitun kiinteistön rekisteriin merkitsemisestä on säädetty.

59 §

Lunastuksissa, joissa lunastuslupaa ei tarvita, kysymyksen oikeudesta ennakkohaltuunottoon ratkaisee hakijan vaatimuksesta lunastustoimikunta lunastustoimituksessa annettavalla eri päätöksellä.

63 §.

Hakija saa oikeuden ottaa omaisuuden haltuunsa, kun lunastuslupa on annettu ja haltuunottokatselmus on julistettu päätyneeksi sekä asianomaiselle tuleva ennakkokorvaus on suoritettu. Jos haltuunotosta aiheutuu 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraamus, on vastaavasti noudatettava, mitä sanotussa lainkohdassa on säädetty.

63 §

Hakija saa oikeuden ottaa omaisuuden haltuunsa, kun haltuunottokatselmus on julistettu päätyneeksi ja asianomaiselle tuleva ennakkokorvaus on suoritettu. Jos haltuunotosta aiheutuu 57 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, on vastaavasti noudatettava, mitä sanotussa lainkohdassa on säädetty.

77 §.

Kun lunastuslupa on annettu, lunastuksen kohteesta on ilmoitettava asianomaiselle tuomarille, jonka on tehtävä tarpeellinen merkintä kiinnitysasiain pöytäkirjaan.

77 §

Kun lunastuslupa tai, milloin sitä ei tarvita, toimitusmääräys on annettu, lunastuksen kohteesta on ilmoitettava asianomaiselle tuomarille, jonka on tehtävä tarpeellinen merkintä kiinnitysrekisteriin.

81 §

Hakijan on maksettava kustannukset, jotka aiheutuvat talletettua korvausta koskevasta 68 §:n 1 momentissa tarkoitetusta tiedoksiannosta.

87 §.

Lääninhallituksen 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen tabi valtioneuvoston tai

87 §

Valtioneuvoston tai lääninhallituksen taikka 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun muun hallinto-

Voimassa oleva laki

läänihallituksen taikka 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun muun hallintoviranomaisen ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

89 §

Ehdotus

viranomaisen ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

91 §.

Maa-oikeuden päätökseen voidaan hakea muutosta noudattaen soveltuvien kohdina, mitä jakolain 41 luvussa on säädetty. Sen lisäksi, mitä jakolain 332 §:ssä on säädetty, muutosta ei myöskään saa hakea maa-oikeuden päätökseen siltä osin kuin päätös koskee korvauksen tai kustannusten määrää, mikäli maa-oikeus ja lunastustoimikunta ovat olleet asiasta yhtä mieltä.

91 §

Maa-oikeuden päätökseen voidaan hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan. Maa-oikeuden päätös pannaan täytäntöön niin kuin lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta on säädetty. Päätöksen perusteella lunastuksesta tehdään tarpeelliset merkinnät maarekisteriin tai tonttikirjaan. Korkein oikeus voi kuitenkin ennen asian lopullista ratkaisemista määrätä, ettei päätöstä toistaiseksi ole pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

Valitusosoituksen antamisesta, muutoksenhakumenettelystä ja valitusasian käsittelystä on voimassa, mitä jakolaissa on säädetty. Kuitenkaan ei tyytymättömyyttä tarvitse erikseen ilmoittaa. Valitusajan päätyttyä maanmittauskonttorin on päätökseen tyytynneiden asianosaisten selityksiä ja toimitusinsinöörin lausuntoa hankkimatta lähetettävä valitusasiakirjat ja tarvittaessa myös maa-oikeuden asiakirjavihko korkeimmalle oikeudelle.

Jos korkein oikeus on myöntänyt valitusluvan, asianosaisia on korkeimman oikeuden määräyksestä kuultava siinä järjestyksessä kuin jakolaissa on säädetty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastavasti voimassa muutoksen hakemisesta maa-oikeustuomarin päätökseen asiassa, jonka tämä on yksin ratkaissut. Muutosta ei kuitenkaan saa hakea maa-oikeustuomarin päätökseen toimitusmiehen esteellisyydestä. Muutoksenhakumenettelystä on vastaavasti voimassa, mitä maa-oikeustuomarin päätöksestä tehdystä valituksesta jakolaissa on säädetty.

95 §.

Jos hakija on saanut haltuunotto-oikeuden, lopulliselle korvaukselle taikka tämän ja en-

95 §

Maksamatta olevalle lunastuskorvaukselle on määrättävä suoritettavaksi kuuden prosentin

Voimassa oleva laki.

nakkona tai muutoin suoritettun kertakaikkisen korvauksen erotukselle on määrättävä kuuden prosentin korko siitä päivästä lukien, jona oikeus haltuunottoon on saatu.

Ehdotus

korko siitä päivästä, jolloin hakija on saanut oikeuden lunastettavan alueen haltuunottoon.

97 §

Jos 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lunastus- tai korvausvelvollisuuden olemassaolosta on erimielisyyttä, määräystä toimenpiteen suorittamiseen on haettava *lääninballituk-selta, jossa asia on käsiteltävä* lääninoikeudessa. Muussa tapauksessa määräyksen antaa hakemuksesta maanmittauskonttori.

Kun kysymys on tontinosan lunastuksesta, lunastustoimikunta päättää, kenellä on oikeus lunastaa. Asianosaisella, joka ei ole hakenut lunastuksen toimeenpanoa, on oikeus esittää lunastusvaatimuksensa 19 §:ssä säädettyllä tavalla. Tontinosan arvoa määrättäessä ei ole sovellettava 31 §:ää.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa lunastus- tai korvausvelvollisuuden olemassaolosta on erimielisyyttä, määräystä toimenpiteen suorittamiseen on haettava *lääninoikeudelta*. Muussa tapauksessa määräyksen antaa maanmittauskonttori. Ennen määräyksen antamista maanmittauskonttorin on kuultava lunastus- tai korvausvelvollista, jollei hakemukseen ole liitetty selvitystä siitä, että tämä myöntää lunastus- tai korvausvelvollisuuden olemassaolon.

Kun kysymys on tontinosan lunastuksesta, lunastustoimikunta päättää, kenellä on oikeus lunastaa. Asianosaisella, joka ei ole hakenut lunastuksen toimeenpanoa, on oikeus esittää lunastusvaatimuksensa 19 §:ssä säädettyllä tavalla. Tontinosan lunastuksessa ei ole sovellettava 31 §:ää. Jos *valitus lunastuspäätöksestä koskee tontinosan lunastusoikeutta, hakija ei ole velvollinen maksamaan lunastuskorvausta ennen kuin lunastusoikeutta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä hakija ole oikeutettu ottamaan lunastettua tontinosaa haltuunsa ennen kuin lunastus on päättynyt.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kuuta 19 .

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa vireillä olevissa lunastustoimituksissa, joissa loppukokousta ei ole pidetty ennen lain voimaantuloa. Lain 53 §:n 2 momenttia sovelletaan lisäksi sellaisiin lunastustoimituksiin, joissa loppukokous on pidetty ennen lain voimaantuloa, mutta joista aiheutuvia rekisterimerkintöjä ei vielä ole tehty. Lain 53 §:n 3 momenttia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa lunastuslain nojalla toimeenpantujen lunastusten yhteydessä bankittujen kiinteistöjen ja alueiden rekisteröintiin.

Ennen lain voimaantuloa annettuun maa-oikeuden tai maa-oikeustuomarin päätökseen haetaan muutosta noudattaen aikaisemmin voimassa ollutta lakia.

